

сыбайлас жемқорлық тәуекелдері
ішкі талдау жүргізуге
арналған әдістемелік ұсыныстарға
4 қосымша

АНАЛИТИКАЛЫҚ АНЫҚТАМА

Кіріспе бөлім: Сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізуге негіз болып «ҚР СИМ Техникалық реттеу және метрология комитетінің Жетісу облысы бойынша департаменті» РММ-нің (бұдан әрі – Департамент) 2026 жылғы 03 тамыздағы № 16-НҚ бұйрығы табылады.

Талдау кезеңі 2025 жылдың екінші жартыжылдығын және 2026 жылдың бірінші жартыжылдығын қамтиды. Талдау жүргізу мерзімі – 2026 жылғы 15 қыркүйекке дейін.

Талдау жүргізуге жауапты тұлғалар: Омарова Бибігүл Нұрсапаевна – басшы, Сарсембаева Назгүл Ануарбековна – бас маман.

Жұмыс тобының құрамына келісім бойынша Жетісу облысы Кәсіпкерлер палатасының Кәсіпкерлердің құқықтарын қорғау және әкімшілік кедергілерді төмендету бөлімі сарапшысы Рахметуллаева Назгүл Мұратқызы тартылды.

Сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау бұған дейін 2025 жылғы тамыз айында жүргізілген. Жүргізілген талдау нәтижелері бойынша сыбайлас жемқорлық тәуекелдері анықталған жоқ.

Сипаттама бөлігі:

1-бөлім. Құқықтық актілердегі және ішкі құжаттардағы сыбайлас жемқорлық тәуекелдері

Департамент «Қазақстан Республикасы Сауда және интеграция министрлігінің Техникалық реттеу және метрология комитеті» РММ-нің аумақтық бөлімшесі болып табылады. Өз қызметін Қазақстан Республикасының Конституциясына, Қазақстан Республикасы Президентінің және Үкіметінің актілеріне, нормативтік құқықтық актілерге және Департамент туралы ережеге сәйкес жүзеге асырады.

Департаменттің қызметін реттейтін негізгі нормативтік құқықтық актілер:

1. Қазақстан Республикасының Кәсіпкерлік кодексі;
2. Қазақстан Республикасының Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексі;
3. Қазақстан Республикасының Әкімшілік құқық бұзушылық туралы кодексі;
4. Қазақстан Республикасының «Техникалық реттеу туралы» Заңы;
5. Қазақстан Республикасының «Өлшем бірлігін қамтамасыз ету туралы» Заңы;

6.Қазақстан Республикасының «Сәйкестікті бағалау саласындағы аккредиттеу туралы» Заңы;

7.Қазақстан Республикасының «Бағалы металдар мен асыл тастар туралы» Заңы.

Құқықтық актілер мен ішкі құжаттардағы сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау ұсыныстарды орталықтандырылған тәртіппен, Техникалық реттеу және метрология комитеті арқылы енгізу жолымен жүзеге асырылады. Талдау кезеңінде Департамент тарапынан нормативтік құқықтық актілерге өзгерістер мен толықтырулар енгізу жөнінде ұсыныстар болған жоқ.

2-бөлім. Ұйымдастырушылық-басқарушылық қызметтегі сыбайлас жемқорлық тәуекелдері

1) персоналды басқару, оның ішінде сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне бейім лауазымдарды айқындау

Департаменттің құрылымы басшыдан және екі бас маманнан тұрады. Персоналды басқару Қазақстан Республикасы Сауда және интеграция министрлігінің Персоналды басқару департаменті арқылы «Е-қызмет» ақпараттық жүйесінің көмегімен жүзеге асырылады. Талдау кезеңінде Департаменттің штат санына өзгерістер енгізілген жоқ. Қызметкерлер мемлекеттік қызметшілер болып табылады және мемлекеттік бақылау мен қадағалау жөніндегі мемлекеттік инспекторлар мәртебесіне ие.

Департамент қызметкерлерінің лауазымдары сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне бейім лауазымдарға жатады, себебі лауазымдық нұсқаулықтарға сәйкес бақылау және қадағалау функцияларын жүзеге асыруды көздейді.

Сыбайлас жемқорлық тәуекелдерінің профилактикасы тұрақты негізде Департамент, Техникалық реттеу және метрология комитеті басшылығының, сондай-ақ Қазақстан Республикасы Сауда және интеграция министрлігінің Әдеп жөніндегі уәкілінің ай сайынғы кеңестері мен әңгімелесулерін өткізу арқылы жүзеге асырылады. Өткізілетін іс-шаралар туралы ақпарат әлеуметтік желілерде жарияланады.

Қызметкерлер арасында сыбайлас жемқорлық көріністеріне «нөлдік төзімділік» саясатын қалыптастыруға бағытталған профилактикалық әңгімелесулерді тұрақты негізде өткізу Департаментте сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыруға ықпал етеді.

Сыбайлас жемқорлық тәуекелін жою жөніндегі ұсыным – ақпараттық жүйелерді мониторингтеу арқылы байланыссыз тексерулердің, яғни бармай профилактикалық бақылаудың (БПББ) санын арттыру.

Сонымен бірге қолданыстағы заңнама бақылау субъектілерімен тікелей байланыс арқылы жүзеге асырылатын бақылау іс-шараларын толықтай алып тастауды көздемейді.

2) мүдделер қақтығысының алдын алу және реттеу

Талдау кезеңінде Департамент жүзеге асыратын бизнес-процестер шеңберінде мүдделер қақтығысының туындау фактілері анықталған жоқ.

3) мемлекеттік қызметтер көрсету

Департамент мемлекеттік қызметтер көрсетпейді.

4) рұқсат беру функцияларын жүзеге асыру

Департамент рұқсат беру функцияларын жүзеге асырмайды.

5) бақылау-тексеру функцияларын іске асыру

Талдау кезеңінде Департаментпен 242 бақылау іс-шарасы жүргізілді, оның ішінде сыбайлас жемқорлық факторлары туындауы мүмкін 26 жағдай болды.

Сыбайлас жемқорлық факторы ретінде тексеру субъектілерімен тікелей байланыста болуды тануға болады. Бақылау функцияларын тексеру субъектісімен тікелей байланыста жүзеге асыру жоспардан тыс, бірлескен тексерулер және бару арқылы профилактикалық бақылау жүргізу кезінде орын алады. 6 жоспардан тыс тексерудің нәтижелері бойынша 2 жағдайда әкімшілік іс жүргізу қозғалып, әкімшілік айыппұлдар салынды.

Талдау кезеңінде Департамент қызметкерлері 12 бірлескен тексеруге қатысты, оның ішінде 8 жағдайда салалық заңнаманың бұзылғаны туралы анықтамалар берілді.

Бару арқылы профилактикалық бақылау 8 бақылау субъектісіне қатысты жүргізілді, оның нәтижелері бойынша анықталған бұзушылықтарды жою туралы 5 нұсқама берілді.

Тексерулерден «алып кету», бұзушылықтарды жасыру мүмкіндігі, фактілерді бағалауды бұрмалайтын дұрыс емес мәліметтерді ұсыну мүмкіндігі және жауапкершіліктен «алып кету» түріндегі сыбайлас жемқорлық факторлары байқалған жоқ.

Жоспардан тыс тексерулер қолданыстағы заңнамаға сәйкес келесі субъектілерге қатысты жүргізілді:

1. Жетісу облысы бойынша кәсіпкерлер палатасы- кемшілік анықталған жоқ.

2. «Туран 2050» ЖШС – тексеру нәтижесі бойынша ҚР ӘК 415 б.4 тармағының 2 бөлігі бойынша әкімшілік іс қозғалып, хаттама толтырылып, ауыппул салу туралы үкім шығарылды. Тексеру нәтижелерімен келіспеуіне байланысты іс сотқа жіберілді. Сот шешімі бойынша ауыппул салу туралы Үкім өзгеріссіз қалтырылды. Айыппул мөлшері 766 740,0 тенге құрайды.

3. «Magnum Cash Carry» ЖШС-тің филиалы- кемшіліктер анықталды, алайда, материал Жетісу облысының ішкі істер Департаментіне өндірушіге қатысты жаза қолдану үшін жіберілді. Себебі, Департаменттің құзыретіне байланысты ҚР ӘК-де анықталған кемшіліктер бойынша жаза қолдану тәртібі көрсетілмеген.

4. «Sinooil» ЖШС- кемшілік анықталған жоқ.

5. «PROEXPERTAUTO» ЖШС- ҚР ӘК 415-1 б. 1 б. Бойынша кемшіліктер анықталды. Алайда, тексеру нәтижесі жоғарғы мемлекеттік орган арқылы қаралды. 2026ж. 19 мамырдағы ТРМК шешімімен тексеру қортындысы жойылды.

6. Жетісу облысы денсаулықсақтау басқармасының «Облыстық қан орталығы» - тексеру нәтижесі бойынша кемшіліктер анықталған жоқ.

2025 жылдың екінші жартыжылдығында бару арқылы профилактикалық бақылау 9 бақылау субъектісіне жоспарланған болатын, оның ішінде: метрология саласы бойынша – 1, сәйкестікті бағалау саласындағы аккредиттеу бойынша – 1, техникалық реттеу бойынша – 2, бағалы металдар бойынша – 5. Сонымен бірге, КТРМ-нің 2025 жылғы 30 мамырдағы шығыс № 23-1-23/қ4239,1 хатына негізінде аталған профилактикалық бақылау жүргізілген жоқ.

2026 жылдың бірінші жартыжылдығында бару арқылы профилактикалық бақылау 8 бақылау субъектісіне жоспарланып, жүргізілді, оның ішінде: метрология бойынша – 6, техникалық реттеу бойынша – 1, бағалы металдардан жасалған бұйымдарды өткізу бойынша – 1:

- 1.«Шипагер» ЖШС - кемшілік анықталған жоқ;
- 2.«Нур Ортохирургия» Медициналық орталығы ЖШС – анықталған кемшіліктерді жою туралы нұсқама берілді;
- 3.«Тавиди» ЖШС - анықталған кемшіліктер жою туралы нұсқама берілді;
- 4.«Терло Standart» ЖШС - кемшілік анықталған жоқ;
5. «Қаратал аудандық орталық аурухана» ШЖҚ МКК - анықталған кемшіліктер жою туралы нұсқама берілді;
- 6.«Кербулақ аудандық орталық аурухана» ШЖҚ МКК - анықталған кемшіліктер жою туралы нұсқама берілді;
- 7.«Панфилов ауданралық көпсалалы аурухана» ШЖҚ МКК - анықталған кемшіліктер жою туралы нұсқама берілді;
- 8.«Русланова» ЖК- кемшілік анықталған жоқ;

Департамент сондай-ақ прокуратура органдары жүргізген келесі бірлескен тексерулерге қатысты:

- 1.«И.Жансугуров атындағы Жетісу Университеті»КАҚ- кемшілік анықталған жоқ;
2. « Қазақстан Республикасының Қорғаныс Министрлігі № 21751 әскер бөлімі» РММ - анықталған кемшіліктер бойынша анықтама берілді;
3. «Omega Energy» ЖШС - кемшілік анықталған жоқ ;
- 4.«Коксу Мед» ЖШС Медициналық орталығы - анықталған кемшіліктер бойынша анықтама берілді;
- 5.«Мед Лаборатория» ЖШС анықталған кемшіліктер бойынша анықтама берілді;
- 6.№ 125 «International High School» Жекеменшік мектебі анықталған кемшіліктер бойынша анықтама берілді;

7. «Dostyq School» Жекеменшік мектебі- анықталған кемшіліктер бойынша анықтама берілді;

8.«Mura ziatkerlik mektebi» Жекеменшік мектебі- анықталған кемшіліктер бойынша анықтама берілді;

9.Школа «Innoverse Tal dykorgan» Жекеншік Мектебі- анықталған кемшіліктер бойынша анықтама берілді;

10.«Умные детки» Жекеменшік мектебі- кемшіліктер анықталған жоқ;

11.Алтынкөл ст. «Кедентранссервис»АҚ филиалы- кешіліктер анықталған жоқ;

12.Достық ст. «Кедентранссервис» АҚ филиалы анықталған кемшіліктер бойынша анықтама берілді.

б) бюджеттік қаржы қаражатын игеру және бөлу

Департамент Қазақстан Республикасы Сауда және интеграция министрлігі ведомствосының аумақтық бөлімшесі болып табылады.

Қазақстан Республикасы Кәсіпкерлік кодексінің 144-3-бабы және ҚР «Техникалық реттеу туралы» Заңының 43-бабы негізінде уәкілетті орган ведомствосының аумақтық бөлімшесінің лауазымды адамдары үлгілерді іріктеп алады, бұл ретте жұмсалған үлгілердің құны бюджет қаражаты есебіне жатқызылады.

Бақылау сатып алу рәсімін жүзеге асыру үшін басшының атына банктік карта ашылған.

2025 жылдың екінші жартыжылдығында жалпы сомасы 18 082 теңгеге өнімнің 6 үлгісі сатып алынды.

2026 жылдың бірінші жартыжылдығында 46 382 теңге сомасына өнімнің 9 үлгісі сатып алынды.

Пайдаланылған бюджет қаражаты туралы есеп Қазақстан Республикасы Сауда және интеграция министрлігінің Қаржы департаментіне ұсынылды. Растайтын құжаттарға қатысты ескертулер мен наразылықтар жоқ.

Талдау кезеңінде бақылау объектілеріне бақылау сатып алуды жүргізу үшін бюджет қаражатын бөлу туралы шешімдер «Е-өтініш» жүйесі арқылы келіп түскен өтініштер негізінде, сондай-ақ өнімді таңбалау бөлігінде техникалық регламенттер талаптарының бұзушылықтарын анықтау арқылы ашық ақпарат көздеріне жүргізілген талдау негізінде қабылданды.

Департамент бюджеттік және қаржылық қаражатты бөлуді жүзеге асырмайды. Қаржыландыруды Қазақстан Республикасы Сауда және интеграция министрлігі орталықтандырылған тәртіппен жүзеге асырады.

7) мемлекеттік сатып алуды жүзеге асыру

Департамент мемлекеттік сатып алуды жүзеге асырмайды.

8) бюджеттік жоспарлау

Бюджеттік жоспарлау жөніндегі қызмет Департаменттің құзыретіне кірмейді, өйткені ол Қазақстан Республикасы Сауда және интеграция министрлігі ведомствосының аумақтық бөлімшесі болып табылады.

9) жеке және заңды тұлғалармен шарттар жасасу

Департамент дербес заңды тұлға ретінде жеке және заңды тұлғалармен шарттар жасаспайды, себебі ол Қазақстан Республикасы Сауда және интеграция министрлігі ведомствосының аумақтық бөлімшесі болып табылады.

10) цифрлық жүйелерді әзірлеу және пайдалану

Департаментте ақпараттық жүйелерді әзірлеу функциясы жоқ. Департамент Қазақстан Республикасы Техникалық реттеу және метрология комитеті мен Сауда және интеграция министрлігі берген есептік тіркеу арқылы ақпараттық жүйелерді пайдалануға қатысады.

11) талдау объектісінің ұйымдастырушылық-басқарушылық қызметінен туындайтын өзге де мәселелер

Сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізу барысында сыбайлас жемқорлық тәуекелдерінің болуы бағаланды. Тәуекел деңгейі есептелген жоқ, себебі талдау кезеңінде тәуекелдердің ықтималдығына сәйкес келетін критерийлердің мәндері анықталған жоқ. Осыған байланысты талдау объектісінің тәуекел картасы жасалған жоқ.

1) бизнес-процестерді ұйымдастыру және өкілеттіктерді бөлу

Департаментте барлық бизнес-процестер бойынша операциялардың реттілігі мен оларды орындау мерзімдері бекітілген, жауапты тұлғалар тағайындалған, өкілеттіктер бөлінген. Процестің толық циклінің бір лауазымды тұлғаның қолында шоғырлануына жол берілмейді.

Қабылданған шешімдер Қазақстан Республикасының Әкімшілік құқық бұзушылық туралы кодексі және Қазақстан Республикасының Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексі талаптарына сәйкес құжатталады.

Қайталанатын, талап етілмейтін, тән емес және артық функциялар мен рәсімдердің сақталу мүмкіндігі болдырылмаған.

2) ақылы қызметтер көрсету

Департамент ақылы қызметтер көрсетпейді.

3) өтініштерді қарау және мүдделі тараптармен өзара іс-қимыл

Департаментте өтініштерді «Е-өтініш» ақпараттық жүйелері арқылы бірыңғай тіркеу жүргізіледі.

Талдау кезеңінде «Е-өтініш» жүйесі арқылы 2025 жылдың екінші жартыжылдығында 11 өтініш, 2026 жылдың бірінші жартыжылдығында 35 өтініш тіркеліп, қаралды.

Орындаушыны таңдаулы түрде тағайындау мүмкіндігі болдырылмаған. Қарау мерзімдері, толықтығы және объективтілігі сақталады. Жауаптар уәжді және тексеруге жатады.

Қаралған өтініштер бойынша олардың түрлері мен қабылданған шешімдерге қарай құжаттандыру жүргізіледі.

4) мемлекеттік қолдау жобалары мен алушыларын іріктеу, қаржыландыру және сүйемелдеу

Қызметтің бұл түрі Департаменттің құзыретіне кірмейді.

5) мүлік пен активтерді басқару

Департамент өз қызметінде өзіне сеніп тапсырылған мүлікті пайдаланады. Департаментке бекітілген мүлік республикалық меншікке жатады. Департамент өзіне бекітілген мүлікті өз бетінше иеліктен шығаруға немесе өзге де тәсілмен оған билік етуге құқылы емес. Мүлік Қазақстан Республикасы Сауда және интеграция министрлігінің қаржыландыру жоспарына сәйкес беріледі.

6) қызметтің ашықтығы мен жариялылығын қамтамасыз ету

Ашықтық пен жариялылықты қамтамасыз ету, сондай-ақ өңір халқына жүргізіліп жатқан жұмыс туралы ақпарат беру мақсатында Департаменттің Instagram және Facebook әлеуметтік желілерінде ресми парақшалары бар. Департамент Ашық есік күнін өткізеді, сондай-ақ облыс әкімдігінің азаматтарды қабылдау орталығында азаматтарды қабылдауды жүзеге асырады. Сонымен қатар, Департамент Қазақстан Республикасы Кәсіпкерлік кодексінің 131-1-бабына сәйкес мемлекеттік органдардың Бірыңғай есеп беру күніне қатысады. Бару арқылы профилактикалық бақылау жүргізу жоспары «Е-КТРМ» ақпараттық жүйесі арқылы тәуекелдерді басқару жүйесінің көмегімен қалыптастырылады. Департаменттің ресми интернет-ресурстарында ақпарат Қазақстан Республикасының «Ақпаратқа қол жеткізу туралы» Заңының талаптарын сақтай отырып жарияланады.

7) сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл бойынша жұмысты ұйымдастыру

Департаменттің лауазымдары Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес бақылау және қадағалау функцияларын іске асыруға байланысты сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне бейім лауазымдар тізбесіне енгізілген. Сыбайлас жемқорлық тәуекелдерінің профилактикасы Департамент басшылығының, Техникалық реттеу және метрология комитетінің, сондай-ақ Қазақстан Республикасы Сауда және интеграция министрлігінің Әдеп жөніндегі уәкілінің ай сайынғы кеңестері мен профилактикалық әңгімелесулерін өткізу арқылы тұрақты негізде жүргізіледі. Өткізілген іс-шаралар туралы ақпарат әлеуметтік желілерде жарияланады. Іс-шаралардың хаттамалары жүргізіледі, қызметкерлердің танысқаны туралы қолдары қойылған. Қызметкерлер арасында сыбайлас жемқорлық көріністеріне «нөлдік төзімділік» саясатын қалыптастыруға бағытталған профилактикалық әңгімелесулерді тұрақты негізде өткізу Департаментте сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыруға ықпал етеді. Департамент қызметкерлері сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулерді сақтау туралы келісімдерге қол қойған. Талдау кезеңінде Департамент қызметкерлерінің сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасағаны үшін қылмыстық жауапкершілікке тартылу фактілері анықталған жоқ. Министрлік аппараты басшысының бұйрығына сәйкес аумақтық бөлімшенің Әдеп жөніндегі уәкілінің функциясы Департамент басшысына жүктелген. Департамент басшысы тоқсан сайын Қазақстан Республикасы Сауда және интеграция министрлігінің Әдеп жөніндегі уәкіліне есеп ұсынады. Талдау кезеңінде сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулердің

сақталмау фактілері анықталған жоқ. Департаментте сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жыл сайын жүргізіледі.

Қорытынды бөлім

2025 жылдың екінші жартыжылдығы және 2026 жылдың бірінші жартыжылдығы бойынша жүргізілген сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау нәтижелері бойынша оларды жою үшін қосымша шаралар қабылдауды талап ететін сыбайлас жемқорлық тәуекелдері анықталған жоқ.

Сыбайлас жемқорлық көріністерінің одан әрі алдын алу және профилактикасы мақсатында сыбайлас жемқорлық тәуекелдерінің алдын алуға, қызметкерлердің сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетінің деңгейін арттыруға және сыбайлас жемқорлық көріністеріне «нөлдік төзімділік» саясатын қалыптастыруға бағытталған түсіндіру және профилактикалық іс-шараларды тұрақты негізде жалғастыру ұсынылады.

Сондай-ақ ақпараттық жүйелер мен мемлекеттік инспекторлардың бақылау субъектілерімен тікелей байланысын барынша азайтуға мүмкіндік беретін өзге де цифрлық құралдарды пайдалану арқылы байланыссыз бақылау іс-шараларының санын арттыру бойынша жұмысты жалғастыру ұсынылады.

Қосымшалар:

Сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне бейім лауазымдар тізбесі, толтырылған критерийлер (бақылау сұрақтары), жоспардан тыс тексерулердің актілері.

Департамент басшысы

Б.Омарова

Подписано

08.09.2026 11:52 Омарова Бибигул Нурсапаевна

Тип документа	Внутренний документ
Номер и дата документа	№ 23-19-23-19/047-вн от 08.09.2026 г.
Организация/отправитель	
Электронные цифровые подписи документа	 Республиканское государственное учреждение «Департамент Комитета технического регулирования и метрологии Министерства торговли и интеграции Республики Казахстан по области Жетісу» Подписано: ОМАРОВА БИБИГУЛ MIIS1AYJ...yIatcWj/Q Время подписи: 08.09.2026 11:52

[[QRCODE]]

Согласно пункту 2 статьи 62 Цифрового кодекса Республики Казахстан настоящий электронный документ, соответствующий требованиям Цифрового кодекса Республики Казахстан и удостоверенный посредством электронной цифровой подписи лица, уполномоченного на его подписание, равнозначен документу на бумажном носителе, подписанному собственноручной подписью.

Омарова Бибигул Нурсапаевна 28.09.2026 16:21